

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 494/2013-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Jána Lubyho o sťažnosti V. Y., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Kubicová, Benkóczki, Baláž – advokáti, s. r. o., Záhradnícka 68, Bratislava, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Juraja Baláža, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 3 Tpo 5/2013-47 z 22. januára 2013, za účasti Krajského súdu v Trnave, takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva V. Y. podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 3 Tpo 5/2013-47 z 22. januára 2013 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 3 Tpo 5/2013-47 z 22. januára 2013 z r u š u j e .

3. Krajský súd v Trnave je povinný uhradiť V. Y. trovy konania v sume 331,12 € (slovom tristotridsaťjeden eur a dvanásť centov) na účet jeho právneho zástupcu Advokátskej kancelárie Kubicová, Benkóczki, Baláž – advokáti, s. r. o., Záhradnícka 68, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. februára 2013 doručená sťažnosť V. Y. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tpo 5/2013-47 z 22. januára 2013, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby.

Sťažovateľ je trestné stíhaný za trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. f) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení zákona č. 10/1999 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Trestný zákon (ďalej len „Trestný zákon“), formou účasti ako organizátor podľa § 10 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

Sťažovateľ podal 20. decembra 2012 Okresnému súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) žiadosť o prepustenie z väzby, v ktorej žiadal, aby bolo o nej rozhodnuté v jeho neprítomnosti. V sťažnosti uviedol, že svoju neúčasť si neskôr rozmyslel a čakal na oznámenie termínu výsluchu, aby mohol okresnému súdu oznámiť, že sa ho chce zúčastniť. Okresný súd ho o termíne výsluchu neinformoval, ani mu neposkytol poučenie o jeho právach podľa § 34 ods. 4 Trestného poriadku, a preto namieta, že mu okresný súd týmto postupom odňal možnosť konať pred súdom a porušil zásadu kontradiktórnosti

konania. Sťažovateľ namieta, že toto pochybenie okresného súdu neodstránil ani krajský súd, ktorý jeho sťažnosť zamietol.

Krajský súd v uznesení konštatoval, že naďalej trvajú dôvody väzby, pretože je daná obava, že sťažovateľ ako cudzinec ujde, aby sa vyhol trestnému stíhaniu, prípadne trestu, ktorý mu hrozí. Sťažovateľ namieta arbitrárnosť uznesenia krajského súdu, z ktorého nie sú zrejmé konkrétne skutočnosti preukazujúce existenciu dôvodu pre ďalšie trvanie jeho väzby, ani či sa krajský súd zaoberal skúmaním, či jeho väzba trvá nevyhnutnú dobu s ohľadom na predchádzajúce kumulatívne väzby trvajúce spolu viac ako desať rokov. Sťažovateľ prostredníctvom obhajcu pri výsluchu, ako aj v sťažnosti poukazuje na uznesenie ústavného súdu č. k. III. ÚS 314/2012-26, podľa ktorého na skutkové okolnosti, ktoré mali byť dôvodom na uvalenie útekovej väzby v danom trestnom konaní, možno prihliadať len v počiatočnom štádiu konania, a preto namieta, že tieto okolnosti už nemohli byť dostatočné pre ďalšie trvanie jeho väzby po uplynutí desiatich mesiacov. Uviedol, že neschopnosť orgánov činných v trestnom konaní pri obstarávaní dôkazov nemôže byť dávaná na ťarchu jemu s odôvodnením zložitosti prípadu pre veľký časový odstup od skutku. Sťažovateľ nesúhlasí ani s názorom krajského súdu o neprijateľnosti jeho argumentácie, že v prípade jeho prepustenia z väzby je vylúčená možnosť jeho úteku vzhľadom na rozhodnutie o administratívnom vyhostení, na základe ktorého by bol okamžite zadržaný a umiestnený do Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov v M. Krajský súd odmietol tento argument s odôvodnením, že uvedený postup nie je inštitútom nahrádzajúcim väzbu.

Sťažovateľ namieta aj účelovosť jeho trestného stíhania za skutok, o ktorom bolo vedené vyšetrovanie ešte v roku 1999 so záverom, že boli zistené okolnosti vylučujúce protiprávnosť, pretože „*k usmrteniu M. Ž. došlo konaním neznámej osoby, ktoré konanie napĺňa pojmové znaky nutnej obrany podľa § 13 Tr. zákona*“. Obvinenie sťažovateľa má byť založené na výpovediach svedkov, ktorí mali tieto skutočnosti oznámiť orgánom polície ešte v roku 2006, pričom orgány činné v trestnom konaní uviedli, že sa ich dozvedeli mesiac pred prepustením sťažovateľa z predchádzajúcej väzby. Sťažovateľ preto považuje vznesenie obvinenia za účelové a poukazuje na časovú súvislosť medzi vznesením obvinenia a prepustením z väzby v inom konaní na základe uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 5/2012 z 22. februára 2012.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod spis. zn.: 3 Tpo 5/2013-47 uznesením zo dňa 22. 01. 2013 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu zaručenú v čl. 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, právo na slobodu zaručené v čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 22. 01. 2013, č. k.: 3 Tpo 5/2013-47 sa v plnom rozsahu zrušuje a Krajskému súdu v Trnave sa prikazuje, aby V. Y. prepustil neodkladne z väzby na slobodu.

Sťažovateľovi sa v súlade s čl. 127 ods. 3 Ústavy SR priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- eur, ktoré je Krajský súd v Trnave povinný vyplatiť sťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Krajský súd v Trnave je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 331,12 Eur (2 úkony právnej pomoci á 130,16 Eur + 2 x 7,81 Eur režijný paušál + 20 % DPH) na účet jeho právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 494/2013-25 z 15. augusta 2013 ju prijal na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. V nadväznosti na to ústavný súd vyzval predsedu krajského súdu, aby sa vyjadril k prijatej sťažnosti, ako aj k tomu, či krajský súd trvá na konaní ústneho pojednávania.

Predseda krajského súdu sa k sťažnosti vyjadril prípisom č. Spr 521/13 zo 14. októbra 2013, v ktorom uviedol:

„Pokiaľ obvinený (V. Y.) v ústavnej sťažnosti namieta porušenie jeho základných práv v tom smere, že sa nezúčastnil konania súvisiaceho s podanou žiadosťou o prepustenie z väzby na slobodu na Okresnom súde Trnava, som zistil, že sám obvinený v podanej žiadosti požiadal, aby okresný súd o tejto (žiadosti) o prepustenie z väzby na slobodu

rozhodol v jeho neprítomnosti. V rámci samotného konania o žiadosti sa tohto zúčastnil obhajca obvineného B. Tento v rámci samotného úkonu neavizoval zmenu postoja klienta (obvineného V. Y.) v smere zmeny postoja k jeho účasti na konaní o jeho žiadosti. Neurobil tak ani samotný obvinený prípadným doplnením jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

Porušenie jeho práva na obhajobu avizoval až v rámci podanej sťažnosti adresovanej tunajšiemu odvolaciemu súdu, ktorá sťažnosť bola doručená krajskému súdu 16. 1. 2013.

Keďže samotný obvinený v rámci rozhodovania o jeho prepustení z väzby na slobodu bol zastúpený advokátom, teda jeho obhajoba bola zabezpečená, zastávam názor, že nedošlo k porušeniu jeho základných práv v súvislosti s jeho obhajobou.

Vzhľadom na charakter trestnej činnosti majúcej sa spáchať samotným obvineným V. Y. mám za to, že samotné rozhodnutie okresného resp. krajského súdu v smere jeho ponechania vo väzbe bolo rozhodnutím zákonným. Rešpektujem súčasne nález Ústavného súdu SR pod č. I. ÚS 47/2013 zo dňa 5. 6. 2013, ktorým ústavný súd rozhodol o porušení práva na slobodu a bezpečnosť podľa článku 5 ods. 1 – 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd iným rozhodnutím tunajšieho krajského súdu pod sp. zn. 5 Tpo/36/2012 z 11. 9. 2012. Súčasne však poukazujem na uznesenie Ústavného súdu SR pod č. k. III. ÚS 314/2012 z 3. 7. 2012, kde tento (ústavný súd) konštatoval, že útekové dôvody väzby uvedené v ust. § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. sú ústavne resp. zákonne udržateľné u obvineného v počiatočných štádiách trestného konania, pričom v neskorších štádiách tohto (trestného) konania bez pristúpenia ďalších okolností sa tieto (dôvody väzby) budú zoslabovať.

V kontexte vyššie uvedeného mám za to, že konajúci tunajší súd bol oprávnený vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu zisťovať, či v predmetnej veci uvedený (útekový dôvod väzby) pretrváva, berúc do úvahy okolnosti aktuálne šetreného prípadu.

V podrobnostiach v tomto smere poukazujem na znenie uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 Tpo/5/2013 z 22. 1. 2013.

Navrhujem sťažnosti obvineného v kontexte vyššie uvedeného nevyhovieť. Súčasne súhlasím, aby ústavný súd v konkrétnej veci upustil od ústneho pojednávania v prijatej sťažnosti.“

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu krajského súdu poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 47/2013 z 5. júna 2013 a uviedol, že zotrváva na podanej sťažnosti.

Účastníci konania oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

II.1 K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa v súvislosti s posudzovaním dôvodov ďalšieho trvania jeho väzby

Obsahom čl. 17 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru týkajúcich sa práva na osobnú slobodu sú tak právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná, ako aj právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu, alebo byť prepustený počas konania (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05), pričom prepustenie z väzby na slobodu môže byť v zákonom ustanovených prípadoch podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, IV. ÚS 181/07). Z už vyslovených právnych názorov ústavného súdu vyplýva, že z hľadiska rozsahu práv garantovaných prostredníctvom čl. 17 ústavy a práv vyplývajúcich z čl. 5 dohovoru nie sú medzi týmito právami zásadné rozdiely, keďže čl. 17 ústavy zahŕňa aj práva vyplývajúce z čl. 5 dohovoru (pozri napr. III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, IV. ÚS 181/07). Ústavný súd preto v predmetnej veci posudzoval možnosť prípadného porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu spoločne, pričom zohľadňoval judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (mutatis mutandis II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00). Ústavný súd preto v prípade namietaného porušenia čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie;

takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv v súvislosti so zamietnutím jeho žiadosti o prepustenie z väzby v trestnom konaní, v ktorom je obvinený z trestného činu vraždy formou účasti ako organizátor podľa § 10 ods. 1 písm. a) a § 219 ods. 1 a 2 písm. f) Trestného zákona za skutok usmrtenia M. Ž. Do väzby bol vzatý uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 12/2012 z 24. februára 2012 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 10/2012 z 13. marca 2012 s tým, že lehota väzby začala plynúť 22. februára 2012 o 15.40 h, od času, keď bol sťažovateľ zadržaný bezprostredne po prepustení z väzby v inej trestnej veci na základe uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 5/2012 z 22. februára 2012. Obvinenie za trestný čin vraždy poškodeného M. Ž. bolo sťažovateľovi vznesené uznesením z 21. februára 2012.

Sťažovateľ bol vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, ktorý krajský súd odôvodnil tým, že sťažovateľ *„je dôvodne podozrivý zo spáchania trestného činu vraždy ako organizátor podľa § 10 ods. 1 písm. a), § 219 ods. 1, ods. 2 písm. f) Tr. zák., pri ktorom v prípade uznania viny hrozí uloženie trestu odňatia slobody najmenej 12 rokov. Ide teda o hrozbu vysokým trestom a naviac v osobe obvineného ide o cudzieho štátneho príslušníka, ktorý by mohol ujsť, a tak sa vyhýbať trestnému stíhaniu.“*

Sťažovateľ napadol rozhodnutie o vzatí do väzby sťažnosťou na ústavnom súde, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením sp. zn. III. ÚS 314/2012 z 3. júla 2012 tak, že ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd v odôvodnení uznesenia konštatoval, že *„na skutkové okolnosti, ktoré podľa názoru krajského súdu mali byť dôvodom na uvalenie útekovej väzby, možno prihliadať len v začiatočnom štádiu trestného konania“* a *„napadnuté uznesenie krajského súdu sa javí ešte ako ústavne udržateľné, ale uplynutím krátkej doby sa bude tento väzobný dôvod podložený len obavou z útoku pred*

hrozbu vysokého trestu a odkazom na to, že sťažovateľ je cudzím štátnym príslušníkom, zoslabovať“.

Sťažovateľ podal 25. júla 2012 okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby, ktorú okresný súd zamietol uznesením sp. zn. Tp 59/2012 zo 17. augusta 2012. Krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa uznesením sp. zn. 5 Tpo 36/2012 z 11. septembra 2012.

Sťažovateľ podal aj proti tomuto rozhodnutiu krajského súdu sťažnosť ústavnému súdu, o ktorej ústavný súd rozhodol nálezom sp. zn. I. ÚS 47/2013 z 5. júna 2013 tak, že uznesením krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho právo podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru, a v nadväznosti na to zrušil uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Ústavný súd v tomto náleze poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ sa nachádza vo väzbe vo viacerých súbežne či následne vedených konaniach už viac ako desať rokov, a aj v kontexte týchto osobitých okolností dospel k záveru, že uznesenie krajského súdu nie je presvedčivo odôvodnené, keď krajský súd videl dôvod pre ďalšiu väzbu sťažovateľa v kombinácii faktov, že (i) sťažovateľ sa nezdržiaval v mieste svojho pobytu, (ii) je cudzincom, (iii) mu hrozí vysoký trest a že (iv) vec je v štádiu prípravného konania, s možnou potrebou vykonať procesné úkony za účasti sťažovateľa. Ústavný súd poukázal aj na tú skutočnosť, že medzi uznesením krajského súdu z 13. marca 2012, ktoré bolo preskúmané v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 314/2012, a uznesením krajského súdu z 11. septembra 2012, ktoré bolo predmetom konania vedeného pod sp. zn. I. ÚS 47/2013, uplynula doba pol roka, pričom skutkové okolnosti odôvodňujúce väzobný dôvod, na ktoré poukázal krajský súd, sa nezmenili, resp. nepristúpil žiadny relevantný dôvod na podporu ďalšieho trvania väzby sťažovateľa.

Uznesenie krajského súdu, v súvislosti s ktorým sťažovateľ namieta porušenie svojich práv v tomto konaní, bolo vydané 22. januára 2013 (t. j. po viac ako 4 mesiacoch od ústavným súdom neskôr zrušeného uznesenia) a krajský súd ním zamietol sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby. V danom čase sa trestná vec sťažovateľa nachádzala v štádiu prípravného konania

a väzba sťažovateľa v tomto konaní trvala 11 mesiacov na základe jej predĺženia do 22. februára 2013 uznesením okresného súdu z 23. augusta 2012 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 42/2012 z 30. augusta 2012. Aj ostatne označené rozhodnutie krajského súdu sťažovateľ napadol sťažnosťou, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením sp. zn. III. ÚS 352/2013 z 28. augusta 2013 tak, že ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Krajský súd v aktuálne napadnutom uznesení sp. zn. 3 Tpo 5/2013 z 22. januára 2013 dospel k záveru, že dôvody pre ďalšiu väzbu sťažovateľa stále trvajú, čo odôvodnil takto: *„Na základe obsahu spisového materiálu dospel odvolací súd k záveru, že formálne podmienky väzby u obvineného sú dané aj v súčasnej dobe tak, ako konštatovali súdy v predchádzajúcich rozhodnutiach. Obvinenému bolo obvinenie riadne vznesené a výsledky doteraz vykonaného dokazovania nasvedčujú nielen na to, že skutok, ktorý mu je kladný za vinu sa stal a tento má znaky trestného činu, ale odôvodňujú aj podozrenie, že sa ho dopustil obvinený.*

Naviac mal odvolací súd za to, že vzhľadom na závažnosť vyšetrovanej trestnej činnosti a plynulosť vyšetrovania, nemožno považovať dobu, ktorá uplynula od rozhodovania ústavného súdu, za tak krátku, že by bol dôvod útekovej väzby natoľko oslabený, aby mohol byť obvinený prepustený na slobodu.

Úlohou odvolacieho súdu v zmysle sťažnosti obvineného je posúdiť existenciu dôvodov väzby v konkrétnom konaní, preto nemožno prihliadať na to, že v iných kumulovaných trestných veciach bol obvinený vo väzbe viac ako 10 rokov.

V prejednávanej veci konajú orgány činné v trestnom konaní plynule, preto nemožno uvažovať o tom, že väzbou obvineného je porušené jeho právo na jeho osobnú slobodu, ktoré mu zaručuje Ústava SR v článku 17 odsek 2 a 5.

Dôkazy zabezpečené po dni 03. 07. 2012, kedy rozhodoval Ústavný súd SR, zásadným spôsobom neoslabilo podozrenie, že obvinený sa dopustil stíhanej trestnej činnosti. Doterajšiu dĺžku trvania väzby o obvineného, vzhľadom na závažnosť trestnej činnosti, ktorá mu je kladená za vinu a obťažnosť veci, možno považovať za primeranú.

Krajský súd poukazuje na obťažnosť veci, keď vzhľadom na veľký časový odstup od skutku, sa dôkazy obstarávajú zložitejšie a bolo potrebné zabezpečiť aj výsluch svedkov

v zahraničí, nebolo zistené, že by, postupom orgánov činných v trestnom konaní, bolo porušené právo obvineného na osobnú slobodu zaručené č. 17 odsek 2 a 5 ústavy SR.

Na základe vyššie uvedených skutočností krajský súd naďalej zastáva názor, že u obvineného trvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku aj v tomto štádiu konania, nakoľko je naďalej dôvodná obava, že obvinený, ako cudzinec, ujde, aby sa vyhol trestnému stíhaniu prípadne trestu, ktorý mu hrozí.

Akékoľvek úvahy o tom, že by bol obvinený, v prípade prepustenia z väzby na slobodu, umiestnený ÚPZC M., považoval odvolací súd za neprijateľné najmä z toho dôvodu, že existencia dôvodu väzby je u obvineného daná a účel väzby nemožno takto zabezpečiť. Nejedná sa totiž o taký inštitút nahradenia väzby, ktorý by vyplýval z ustanovenia § 80 odsek 1 písm. a), písm. b), písm. c) trestného poriadku.

Napokon odvolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že skutkové okolnosti, za ktorých bol obvinený vzatý do väzby, sa doposiaľ významným spôsobom nezmenili. Na tieto skutkové okolnosti vo svojich rozhodnutiach poukázali súdy oboch stupňov už v minulosti. V rámci rozhodovania o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, odvolací súd preskúmal najmä to, či na základe výsledkov doposiaľ vykonaného dokazovania je dôvodné očakávať zastavenie trestného stíhania postupom podľa § 215 odsek 1 Trestného poriadku, ktoré dôvody nezistil.“

Podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest.

Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ústavy stabilne uvádza, že ústavné záruky osobnej slobody jednotlivca sa v prípade väzby len odkazom na zákonnú úpravu nevyčerpávajú. V materiálnom zmysle slova ústava vyžaduje, aby rozhodnutie súdu o väzbe zodpovedalo jednak významu zaručenej osobnej slobody a jednak „dôvodom a času

ustanovenému zákonom“. Z čl. 17 ods. 5 ústavy je evidentné, že „rozhodnutie“, „dôvody“ a „čas, na ktorý možno vziať do väzby“, tvoria jeden celok. Vzhľadom na to, že „osobná sloboda“ je ústavne garantovaným princípom a „pozbavenie slobody – väzba“ je výnimkou z neho, musí úvaha súdu o existencii zákonom ustanovených dôvodov a času väzby v konkrétnom prípade zodpovedať vždy tomuto vzťahu medzi princípom a výnimkou. Výnimočnosti tohto prostriedku musí zodpovedať aj jeho čas použitia tak, aby väzba nepresiahla v konkrétnom prípade s ohľadom na jeho okolnosti nevyhnutnú dobu. Trvanie väzby možno totiž v konkrétnom prípade ospravedlniť, len ak existujú jasné náznaky skutočného verejného záujmu, ktoré napriek prezumpcii nevinny prevažujú nad právom obvineného na osobnú slobodu (I. ÚS 165/02).

Ústavný súd konštantne poukazuje na judikatúru EŠLP, podľa ktorej pojem „zákonosti“ väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru má ten istý význam ako v odseku 1 tohto článku. Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru, všeobecné zásady v ňom obsiahnuté a účel obmedzení, ktoré pripúšťa čl. 5 ods. 1 dohovoru. V zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru je osoba vo väzbe oprávnená na preskúmanie procesných a hmotných podmienok, ktoré sú podstatné pre „zákonosť“ tejto väzby v zmysle dohovoru (napr. rozsudok vo veci Brogan and Others v. Anglicko z 29. 11. 1988, séria A, č. 154-B, bod 65; a už citovaný rozsudok vo veci Jecius v. Litva, bod 100).

Požiadavka preskúmania hmotných podmienok („substantive requirement“) znamená povinnosť preskúmať okolnosti svedčiace pre a proti väzbe a rozhodnúť, s poukazom na kritériá právne, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu, ako aj prepustiť osobu na slobodu, pokiaľ také dôvody neexistujú (napr. rozsudok vo veci Schiesser v. Švajčiarsko zo 4. 12. 1979, séria A, č. 34, bod 31). Táto povinnosť zahŕňa aj preskúmanie odôvodnenosti podozrenia zo spáchania trestného činu, na základe ktorého došlo k zadržaniu, a preskúmanie, či zadržanie a následná väzba sledujú legitímny účel (Ilijkov v. Bulharsko, rozsudok z 26. 7. 2001, bod 94). Odôvodnenosť podozrenia predpokladá existenciu skutočností alebo informácií, ktoré objektívnemu pozorovateľovi umožnia urobiť záver, že daná osoba mohla spáchať trestný čin (Michalko v. Slovenská republika, rozsudok

z 21. 12. 2010, body 112 a 113). Konanie musí vykazovať znaky, ktoré v danom čase podľa platného vnútroštátneho práva napĺňa skutkovú podstatu trestného činu (rozhodnutie Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997), a musí byť jasné, o aký konkrétny trestný čin ide (rozhodnutie vo veci Berktaý c. Turecko z 1. 3. 2001).

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa účelového vznesenia obvinenia v čase, keď bol prepustený z väzby v inom konaní, sa ústavný súd už vyjadril v uznesení sp. zn. III. ÚS 314/2012 z 3. júla 2012, ktorým odmietol sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd sa stotožňuje so závermi v tomto uznesení a nepovažuje za potrebné vyjadrovať sa už v tejto veci. Ústavný súd sa v tomto konaní zamerá na posúdenie, či sa krajský súd pri rozhodovaní o sťažnosti zaoberal námietkou sťažovateľa o neodôvodnenosti jeho obvinenia.

Krajský súd konštatoval, že dôkazy zabezpečené v trestnom konaní k času jeho rozhodovania neoslabil zásadným spôsobom podozrenie, že sa sťažovateľ dopustil trestného činu vraždy. Z trestného spisu vo veci sťažovateľa ústavný súd zistil, že na sťažovateľa bola v tejto veci podaná obžaloba a okresný súd vedie o nej konanie pod sp. zn. 2 T 5/2013. Ústavný súd preto považuje základnú materiálnu podmienku väzobného trestného stíhania sťažovateľa, a to dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, za ktorý mu bolo vznesené obvinenie, za splnenú.

Z legálnej definície dôvodu tzv. útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vyplýva, že hrozba vysokého trestu a absencia väzby obvineného na určité miesto (nemá stále bydlisko) sú okolnosťami, ktoré legitímne odôvodňuje obavu, že obvinený môže ujsť v snahe vyhnúť sa trestnému stíhaniu alebo trestu.

Obdobne tak EŠLP považuje závažnosť obvinenia a s tým súvisiacu hrozbu vysokého trestu za relevantný faktor pri posudzovaní nebezpečenstva úteku alebo pokračovania v trestnej činnosti. Súčasne však zdôrazňuje, že závažnosť obvinenia sama osebe nemôže ospravedlňovať dlhú dobu väzby (Ilijkov v. Bulharsko, rozsudok z 26. 7. 2011, body 80 a 81).

V prípade sťažovateľa nebola hrozba vysokým trestom (trestná sadzba 12 až 15 rokov odňatia slobody) jedinou okolnosťou, ktorou krajský súd odôvodnil existenciu dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Ďalšou bola skutočnosť, že sťažovateľ je cudzinec, ktorý nemá v Slovenskej republike povolený trvalý ani tolerovaný pobyt, čo v kombinácii so závažnosťou obvinenia podľa názoru krajského súdu odôvodnilo nevyhnutnosť väzby sťažovateľa pre dosiahnutie účelu trestného konania ako legitímneho verejného záujmu, ktorý prevážil nad právom sťažovateľa na osobnú slobodu.

Uznesenie krajského súdu neobsahuje ďalšie okolnosti týkajúce sa osoby sťažovateľa alebo trestnej veci, ktoré by boli relevantné pri posúdení dôvodu ďalšieho trvania jeho väzby. Úlohou ústavného súdu nie je zisťovať, či takéto ďalšie okolnosti existujú/existovali v čase rozhodovania krajského súdu, pretože ústavný súd nemôže dopĺňať rozhodnutie krajského súdu, ktorý v tomto prípade disponoval právomocou rozhodnúť o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby. Ústavný súd môže vychádzať len z obsahu napadnutého uznesenia.

Sťažovateľ namieta, že krajský súd neskúmal, či s prihliadnutím na predchádzajúce kumulatívne väzby trvajúce spolu viac ako 10 rokov možno jeho väzbu odôvodnenú obavou z úteku pred hrozbou vysokého trestu a poukazom na cudziu štátnu príslušnosť považovať za nevyhnutnú. Sťažovateľ kladie dôraz na celkovú dobu, ktorú dosiaľ strávil vo väzbe. Krajský súd v napadnutom uznesení uviedol, že jeho úlohou je posúdiť existenciu dôvodov väzby v konkrétnom trestnom konaní, a preto nemôže prihliadať na väzbu, ktorá sa vzťahovala na iné trestné obvinenia sťažovateľa.

Sťažovateľ bol prvýkrát vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. Tp 36/02 z 27. júna 2002 s tým, že väzba začala plynúť 25. júna 2002 o 13.45 h. Do väzby bol vzatý v konaní vedenom pre podozrenie z trestného činu podvodu spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 a § 250 ods. 1, 4 písm. a) a ods. 5 Trestného zákona. V ďalšom období bol sťažovateľ postupne obvinený z viacerých rôznych trestných činov

a v týchto konaniach bol buď súčasne, alebo následne vzatý do väzby. Dôvody väzby boli osobitne skúmané v každom konaní.

Podľa názoru ústavného súdu bez ďalšieho nemožno tvrdiť, že celková doba, ktorú sťažovateľ dosiaľ strávil vo väzbe, sama osebe relativizuje existenciu dôvodu ďalšieho trvania jeho väzby. Dôvody väzby je potrebné skúmať vo vzťahu ku každému konaniu samostatne. Je tiež potrebné podotknúť, že sťažovateľ vo svojej argumentácii o dosiaľ vykonanej väzbe nezohľadňuje dobu pripadajúcu na právoplatne uložený a vykonaný trest odňatia slobody.

Na druhej strane nemožno špecifickú okolnosť dlhého obdobia väzby v rôznych konaniach opomínať ako irelevantnú a je potrebné ju zohľadniť v kontexte stavu a výsledku trestných konaní, na dosiahnutie účelu ktorých boli väzby sťažovateľa nariadené. Ústavný súd zistil, že sťažovateľ bol dosiaľ právoplatne odsúdený jedenkrát – rozsudkom Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 3 T 72/2009 z 12. apríla 2009 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 To 74/2010 z 13. júla 2010 za trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 252 ods. 3 Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní štyroch rokov. Sťažovateľ trest vykonal 13. júla 2010. V ďalšom právoplatne skončenom súdnom konaní bol sťažovateľ oslobodený spod obžaloby pre trestný čin vraždy spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 a § 219 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 4 T 106/09 z 21. júla 2011 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave z 18. apríla 2013. V tomto kontexte sa ďalšia väzba sťažovateľa (bez prístúpenia iných okolností) legitimizovaná napadnutým rozhodnutím krajského súdu nejaví ako nevyhnutný prostriedok na dosiahnutie účelu trestného konania.

Sumarizujúc všetky uvedené okolnosti, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu bolo vydané štyri mesiace a jedenásť dní po tom, ako krajský súd rozhodol v tom istom trestnom konaní o väzbe sťažovateľa uznesením z 11. septembra 2012, ktoré ústavný súd zrušil nálezom sp. zn. I. ÚS 47/2013 v nadväznosti na rozhodnutie, že ďalšia väzba sťažovateľa na základe dôvodov uvedených v predmetnom uznesení

nie je v súlade so základným právom sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právom podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru. Krajský súd neuviedol v napadnutom uznesení ďalšie, t. j. iné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali trvanie dôvodu útekovej väzby, resp. by odôvodňovali existenciu iného väzobného dôvodu.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že uznesením krajského súdu č. k. 3 Tpo 5/2013-47 z 22. januára 2013 v súvislosti s posudzovaním dôvodov ďalšieho trvania väzby sťažovateľa bolo porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

II.2 K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa v súvislosti s jeho vypočutím pred rozhodnutím o väzbe

Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s jeho vypočutím pred rozhodnutím o väzbe.

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že čl. 5 ods. 4 dohovoru nevyžaduje uplatňovanie jednotného, nemenného štandardu, ktorý by sa mal aplikovať bez ohľadu na konkrétne okolnosti a kontext veci. Hoci konanie, na ktoré sa vzťahuje čl. 5 ods. 4 dohovoru, nemusí byť vždy doprevádzané rovnakými zárukami, ktoré predpisuje čl. 6 ods. 1 pre občianskoprávne a trestné konanie, je nutné, aby malo súdny charakter a poskytovalo záruky adekvátne danému pozbaveniu osobnej slobody (Reinprecht v. Rakúsko, rozsudok z 15. 11. 2005, bod 31).

Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku vo veci Sanchez – Reisse v. Švajčiarsko z 21. 10. 1986 vyslovil názor, že možnosť osoby pozbavenej osobnej slobody „osobne sa vyjadriť“ je jednou zo základných procesných záruk spravodlivého procesu. Toto rozhodnutie ESLP sa týkalo vydávacej väzby podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru. Pokiaľ ide o osobu, ktorej osobná sloboda bola obmedzená v súlade s čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, ESLP sa prikláňa k nutnosti a nevyhnutnosti výsluchu dotknutej osoby pred

súdom, ako aj k zásade kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní (rozsudok vo veci Nikolov v. Bulharsko z 25. 3. 1999, rozsudok vo veci Kampanis v. Grécko z 13. 7. 1995). Európsky súd pre ľudské práva vychádza za daných okolností z predpokladu, že osobná prítomnosť dotknutej osoby je sama osebe zárukou spravodlivého procesu a zároveň aj zárukou eliminácie možného porušenia základných práv a slobôd.

Rešpektujúc citovanú judikatúru ESLP ústavný súd už v konaní sp. zn. IV. ÚS 45/08 a sp. zn. III. ÚS 318/06 zdôraznil, že ani judikatúru ESLP k čl. 5 ods. 4 dohovoru nemožno vykladať tak bezmedzne, že by z nej vyplývala povinnosť všeobecného súdu a zvlášť druhostupňového súdu rozhodovať o ďalšom trvaní po vypočutí obvineného, bez ohľadu na konkrétne okolnosti prípadu. Všeobecný súd by bol povinný vypočuť sťažovateľa napr. vtedy, ak by v okolnostiach posudzovanej veci nebol vypočutý ani pred prvoinštančným súdnym orgánom ku skutočnostiam, na ktoré ho ako obvineného treba vypočuť, alebo za situácie, ak by pred rozhodnutím odvolacieho súdu vyvstali nové, dosiaľ nepoznané skutočnosti a obvinený výslovne na svojom výsluchu k týmto okolnostiam trval z dôvodu, že sú významné pre rozhodnutie súdu k otázke jeho zotrvania vo väzbe (m. m. IV. ÚS 290/07).

Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe; bez výsluchu obvineného možno rozhodnúť o väzbe len vtedy, ak obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti alebo ak zdravotný stav obvineného neumožňuje jeho výsluch.

Podľa § 83 ods. 1 Trestného poriadku proti rozhodnutiu o väzbe je prípustná sťažnosť. Sťažnosť nie je prípustná, ak o väzbe rozhoduje odvolací súd alebo dovolací súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 192 ods. 3 Trestného poriadku o sťažnosti podľa § 190 ods. 3 proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby rozhodne nadriadený súd na verejnom zasadnutí a o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí obvineného do väzby na neverejnom zasadnutí do piatich pracovných dní od predloženia veci na rozhodnutie.

Podľa § 301 Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí rozhoduje senát tam, kde nie je zákonom predpísané, že sa rozhoduje na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí.

Podľa § 302 ods. 1 Trestného poriadku neverejné zasadnutie sa koná za stálej prítomnosti všetkých členov senátu a zapisovateľa.

Podľa § 302 ods. 2 Trestného poriadku iné osoby sú z účasti na neverejnom zasadnutí vylúčené; pri rozhodovaní o väzbe má právo zúčastniť sa na neverejnom zasadnutí aj prokurátor, obvinený a jeho obhajca; pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe môže predseda senátu účasť týmto osobám umožniť. Predseda senátu postupuje pri zabezpečovaní účasti prokurátora, obvineného a obhajcu podľa § 72 ods. 2. Ak je to potrebné, predseda senátu pri rozhodovaní o väzbe alebo o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe upovedomí o neverejnom zasadnutí aj zástupcu záujmového združenia alebo inú osobu ponúkajúcu záruku alebo peňažnú záruku a umožní ich účasť.

Podľa § 304 ods. 2 Trestného poriadku ak sa má rozhodnúť o väzbe alebo ak sa má rozhodnúť o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe a predseda senátu umožnil účasť osobám uvedeným v § 302 ods. 2, predseda senátu vypočuje obvineného, postupuje pritom primerane podľa § 72 ods. 2; ak ide o zástupcu záujmového združenia alebo osobu ponúkajúcu záruku alebo peňažnú záruku, postupuje predseda senátu podľa povahy ponúkanej náhrady väzby a okolností prípadu.

Zo sťažovateľom predloženej dokumentácie a spisu okresného súdu ústavný zistil tieto skutočnosti:

Sťažovateľ podal 20. decembra 2012 žiadosť o prepustenie z väzby, v ktorej namietal, že bol vzatý do väzby účelovo, bezprostredne po prepustení z väzby v inej veci. V závere žiadosti uviedol: „žiadam, aby o mojej terajšej žiadosti súd rozhodol v mojej neprítomnosti.“

Okresný súd rozhodol o žiadosti sťažovateľa 10. januára 2013. Sťažovateľ nebol na tomto konaní prítomný, zúčastnil sa ho jeho obhajca J. B. Okresný súd doručil obhajcovi zamietavé vyjadrenie prokurátora k žiadosti sťažovateľa a obhajca sa vyjadril k predmetu konania a bezprostredne po vyhlásení rozhodnutia podal proti nemu sťažnosť. Obhajca nenamietal neprítomnosť sťažovateľa.

Sťažovateľ bol oboznámený s rozhodnutím okresného súdu nasledujúci deň, t. j. 11. januára 2013, a sťažnosť písomne odôvodnil obhajca a aj sťažovateľ samostatným podaním.

Sťažovateľ v podaní označenom ako „Sťažnosť“ z 12. januára 2013 namietal, že mu nebolo doručené upovedomenie o termíne výsluchu nariadenom okresným súdom. Uviedol: „svoje rozhodnutie o konaní v mojej neprítomnosti som uvažoval zmeniť a chcel som požiadať o možnosť a právo byť prítomný pri rozhodovaní o mojej žiadosti o prepustenie z väzby, ale sudca mi túto šancu svojvoľne odobral.“ Sťažovateľ nepožiadaval o vypočutie v konaní pred krajským súdom.

Krajský súd rozhodol o sťažnosti na neverejnom zasadnutí bez účasti sťažovateľa.

Z už uvedeného vyplýva, že sťažovateľ nebol vypočutý nie z dôvodu na strane krajského súdu, ale v dôsledku svojho rozhodnutia vopred sa vzdať práva byť prítomný na výsluchu pred okresným súdom, pričom nepožiadaval o vypočutie ani v sťažnostnom konaní pred krajským súdom. Sťažovateľ pritom mal možnosť namietat' svoju neprítomnosť prostredníctvom obhajcu, ktorý bol o termíne výsluchu pred okresným súdom upovedomený a na tomto úkone sa zúčastnil. Obhajca sťažovateľa predniesol na výsluchu argumentáciu proti väzbe, sťažovateľ mal možnosť ju doplniť v písomne podanej sťažnosti

proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa. Po preskúmaní obsahu sťažnosti podanej sťažovateľom, ako aj prostredníctvom obhajcu ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v nej opakovane argumentáciu predloženú v žiadosti o prepustenie z väzby a neuviedol žiadne nové skutočnosti, na ktoré by mal byť v konaní eventuálne vypočutý.

Z § 302 ods. 2 Trestného poriadku vyplýva fakultatívna možnosť, nie obligatórna zákonom uložená povinnosť predsedu senátu súdu druhého stupňa uskutočniť v konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe neverejnú zasadnutie za prítomnosti obvineného a jeho obhajcu. Vzhľadom na to, že sťažovateľ o vypočutie nežiadal a práva byť vypočutý v konaní pred okresným súdom sa vopred vzdal a zmenu svojho rozhodnutia okresnému súdu neoznámil, ústavný súd nepovažuje námietku sťažovateľa v tejto časti za dôvodnú.

Ústavný súd preto s poukazom na zistené skutočnosti považuje postup krajského súdu, keď o sťažnosti sťažovateľa rozhodol na neverejnom zasadnutí bez jeho prítomnosti, za zlučiteľný s požiadavkami vyplývajúcimi z obsahu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom,

alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Ústavný súd zruší aj iný zásah, ktorým sa porušilo základné právo alebo sloboda, ak to pripúšťa povaha tohto iného zásahu.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Vychádzajúc z čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 3 Tpo 5/2013-47 z 22. januára 2013 (bod 2 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd má vedomosť, že po tom, ako nálezom sp. zn. I. ÚS 47/2013 z 5. júna 2013 zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 36/2012 z 11. septembra 2012 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, krajský súd 17. septembra 2013 rozhodol o prepustení sťažovateľa z väzby a sťažovateľ bol následne vyhostený na U.

Z tohto dôvodu neprichádza do úvahy, aby ústavný súd vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie. V súčasnosti už nie je možné skúmať dôvodnosť trvania väzby sťažovateľa so spätnou účinnosťou, teda za dobu minulú (II. ÚS 116/2011).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiada, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 € vzhľadom na intenzitu zásahu do jeho práv, s odôvodnením, že je potrebné prihliadať na celkovú dobu dosiaľ vykonanej väzby v konaniach vedených proti nemu.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 47/2013 z 5. júna 2013 nevyhovel návrhu sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinia s odôvodnením, že nie je účelné ani vhodné, keďže vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv a priznanie náhrady trov konania považoval v okolnostiach danej veci za dostačujúce. Vzhľadom na to, že sťažovateľ bol následne prepustený z väzby uznesením krajského súdu, čím bola dovŕšená náprava namietaného porušenia jeho práv, ústavný súd konštatuje, že v danom prípade bude dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa vyslovenie porušenia ním označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru a zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu, ako aj priznanie úhrady trov konania. Ústavný súd nevidí dôvod ani v tejto veci rozhodnúť inak, ako rozhodol vo veci sp. zn. I. ÚS 47/2013. Z uvedeného dôvodu ústavný súd žiadosti sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

V súlade s § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom Advokátskou kanceláriou Kubicová, Benkóczki, Baláž – advokáti, s. r. o., ktorá je podľa predloženého osvedčenia platcom dane z pridanej hodnoty. Sťažovateľ sa domáhal úhrady trov konania za dva úkony právnej služby v celkovej sume 331,12 €. Uplatnená čiastka zodpovedá vyčísleniu podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych

služieb v znení neskorších predpisov v znení účinnom do 30. júna 2013, a preto ústavný súd priznal úhradu trov konania v uplatnenej sume (bod 3 výroku toho nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poplatku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2014